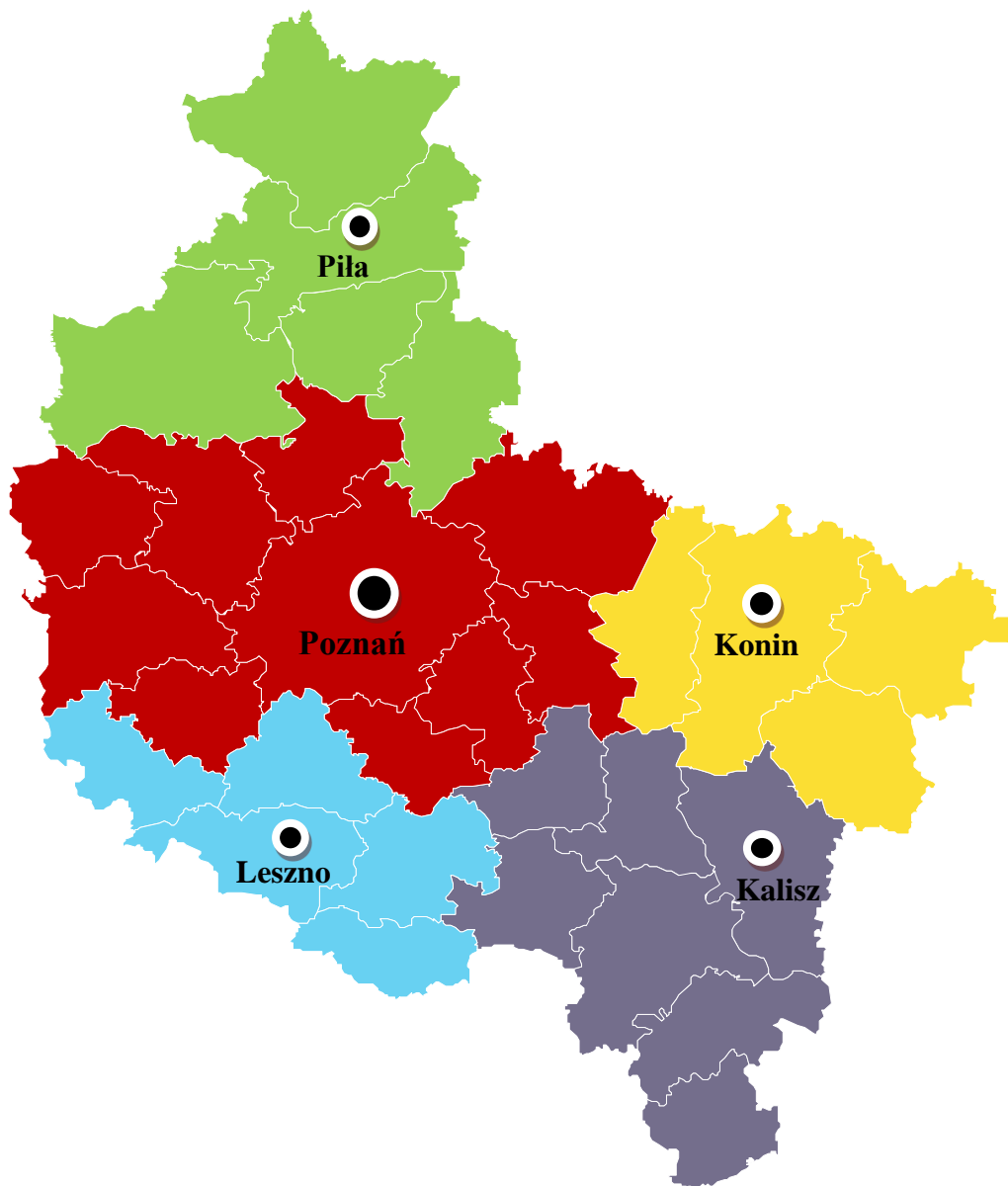

Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2021 roku

Poznań, marzec 2022 r.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ I ZWOLNIENIA GRUPOWE WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW	5
1.1. Zgłoszenia zwolnień grupowych według liczby zwalnianych pracowników	6
1.2. Zwolnienia grupowe według liczby zwalnianych pracowników	10
2. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZGŁOSZEŃ I ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH	13
2.1. Zróżnicowanie terytorialne zgłoszeń grupowych.....	13
2.2. Zróżnicowanie terytorialne zwolnień grupowych	14
3. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY	16
3.1. Zgłoszenia zwolnień grupowych ze względu na charakter działalności pracodawcy	16
3.2. Zwolnienia grupowe ze względu na charakter działalności pracodawcy.....	18
4. ZWOLNIENIA MONITOROWANE – DZIAŁANIA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY	23
PODSUMOWANIE	24

WSTĘP

W ramach prowadzonej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu analizy wielkopolskiego rynku pracy, dotyczącej zgłoszonych oraz faktycznie dokonanych zwolnień grupowych pracowników, ponownie przygotowano w tym zakresie raport obejmujący dane za 2021 rok. Raporty z lat ubiegłych dostępne są na stronie internetowej Urzędu: <http://wuppoznan.praca.gov.pl>, w zakładce „Rynek Pracy”/„Publikacje Urzędu”/„Opracowania i analizy”. Zakres problematyki zwolnień grupowych reguluje ustawa z dnia 13 marca 2003 roku o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 1969 z późn. zm.), z której wynika, że pracodawcy mają obowiązek zgłaszania powiatowemu urzędowi pracy zamiaru dokonania zwolnień grupowych, jak i samych zwolnień.

Podobnie jak w opracowaniach z lat poprzednich, w przedmiotowym raporcie nie wskazano nazw zakładów pracy i ich adresów. Celem opracowania jest głównie statystyczne ujęcie analizowanego problemu, bez rozpatrywania konkretnych przypadków. Analizy dokonano pod kątem liczby pracowników objętych zwolnieniami grupowymi i liczby pracowników faktycznie zwolnionych. Przyjęto także, że każde zgłoszenie i zwolnienie odnotowane w danym miesiącu 2021 roku traktowane jest jako odrębny przypadek. Informacje wykorzystane w opracowaniu pochodzą m.in. z:

- formularzy sprawozdawczych MRiPS-01 obejmujących m.in. zgłoszenia zwolnień i zwolnienia grupowe oraz zwolnienia monitorowane, z których dane publikowane były w ujęciu miesięcznym w Biuletynie Informacyjnym WUP w Poznaniu,
- zestawień zbiorczych przygotowanych przez WUP w oparciu o informacje przekazane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego,
- Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Z obserwacji wielkopolskiego rynku pracy na przestrzeni kilku ostatnich lat wynika, że w 2021 roku, podobnie jak w roku poprzednim, liczba pracowników zgłoszonych do zwolnienia jest wyższa niż faktycznie zwolnionych. Jest to wynikiem m.in. rezygnacji przez niektórych pracodawców, w części lub w całości, z pierwotnych zamierzeń przeprowadzenia redukcji zatrudnienia.

Należy jednak podkreślić, że z uwagi na terminy wypowiedzeń w ramach zwolnień grupowych, dane dotyczące analizowanego okresu zawierają m.in. zwolnienia, które zostały zgłoszone jeszcze w 2020 r., z tego względu część zgłoszeń odnotowanych z końcem 2020 r. została zrealizowana na początku 2021 roku. Taki sposób realizacji

zgłoszeń zwolnień grupowych mógł przyczynić się do faktu, że w 2021 roku zarejestrowano 65 zakładów dokonujących zgłoszenia zwolnień grupowych, podczas gdy faktycznych zwolnień dokonało 100 zakładów.

W raporcie przeprowadzono statystyczną analizę wszystkich przypadków odnotowanych w 2021 roku oraz sklasyfikowano je m.in.:

- ze względu na wielkość zgłoszeń i zwolnień,
- miesiąc, w którym wystąpiły,
- zróżnicowanie terytorialne,
- branżę,
- profil działalności,
- a także działania podejmowane przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego w ramach łagodzenia negatywnych skutków zwolnień.

Zgromadzone dane w zakresie problematyki zwolnień w województwie porównano z danymi uzyskanymi w 2020 roku.

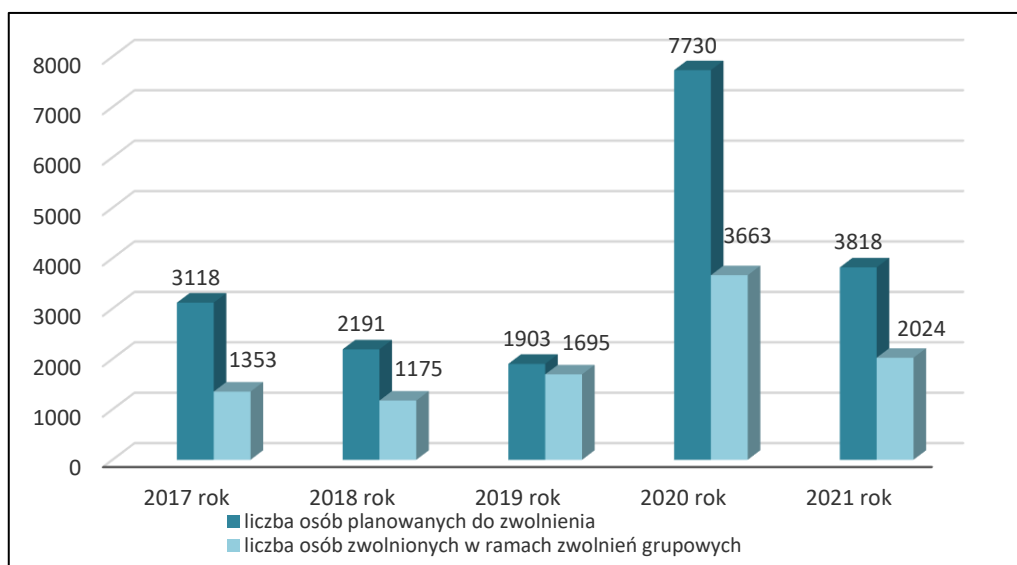
1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ I ZWOLNIENIA GRUPOWE WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW

Patrząc z perspektywy kilku ostatnich lat, liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień do roku 2019 systematycznie malała, natomiast jak widać na zamieszczonym poniżej wykresie, tendencja ta zmieniła się i w 2020 roku nastąpił gwałtowny wzrost zarówno liczby osób zgłoszonych do zwolnienia, jak i osób zwolnionych. Liczba osób zgłoszonych do zwolnienia i zwolnionych była ponad dwukrotnie wyższa niż w którymkolwiek okresie, począwszy od 2018 roku. W 2020 roku zgłoszono do zwolnienia 7 730 osób, podczas gdy w 2018 roku było to 2 191 osób, a rok później 1 903 osoby. W 2020 roku faktycznie zwolnione zostały 3 663 osoby i była to największa liczba zwolnień na przestrzeni ostatniego czterolecia.

Pod względem liczby osób zgłoszonych do zwolnienia, w 2021 roku nastąpił wyraźny spadek w stosunku do roku poprzedniego. Liczba osób planowanych do zwolnienia spadła o połowę z poziomu 7 730 osób w 2020 roku do poziomu 3 818 osób w 2021 roku. Jednakże jest ona drugim, najwyższym wynikiem w ostatnich kilkunastu latach.

Tak gwałtowna zmiana w liczbie osób zgłoszonych do zwolnienia i zwolnionych w 2020 roku była spowodowana pandemią choroby COVID-19 wywołaną przez koronawirusa SARS-CoV-2, która zachwiała gospodarką wszystkich państw, nawet tych będących największymi światowymi mocarstwami. Niestety również w 2021 roku pandemia odcisnęła swoje piętno i nie pozostała bez wpływu na mniejsze państwa, takie jak Polska, czy też poszczególne regiony, jak Wielkopolska. Choć w 2021 roku można było zaobserwować pewną stabilizację rynkową, wynikającą z większej dostępności nowoczesnych metod zapobiegania zakażeniom przez koronawirusa SARS-CoV-2, to niepewność wywołana przez pandemię nadal skutkowałą zwiększoną liczbą osób zgłoszonych do zwolnienia, jak i osób faktycznie zwolnionych i nie ominęła większości branż Wielkopolski, co jest przedmiotem analizy niniejszego opracowania.

Wykres 1. Zgłoszenia zwolnień grupowych i zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w latach 2017-2021

Tabela 1. Zgłoszenia zwolnień grupowych i zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2021 roku

2021 rok	zgłoszenia		zwolnienia	
	zakłady	osoby	zakłady	osoby
Styczeń	5	128	8	183
Luty	4	591	5	8
Marzec	5	606	4	46
Kwiecień	5	288	7	198
Maj	1	2	7	143
Czerwiec	20	262	7	119
Lipiec	5	134	9	167
Sierpień	5	17	6	490
Wrzesień	3	1419	10	331
Październik	2	133	9	59
Listopad	5	124	13	204
Grudzień	5	114	15	76
Razem	65	3 818	100	2 024

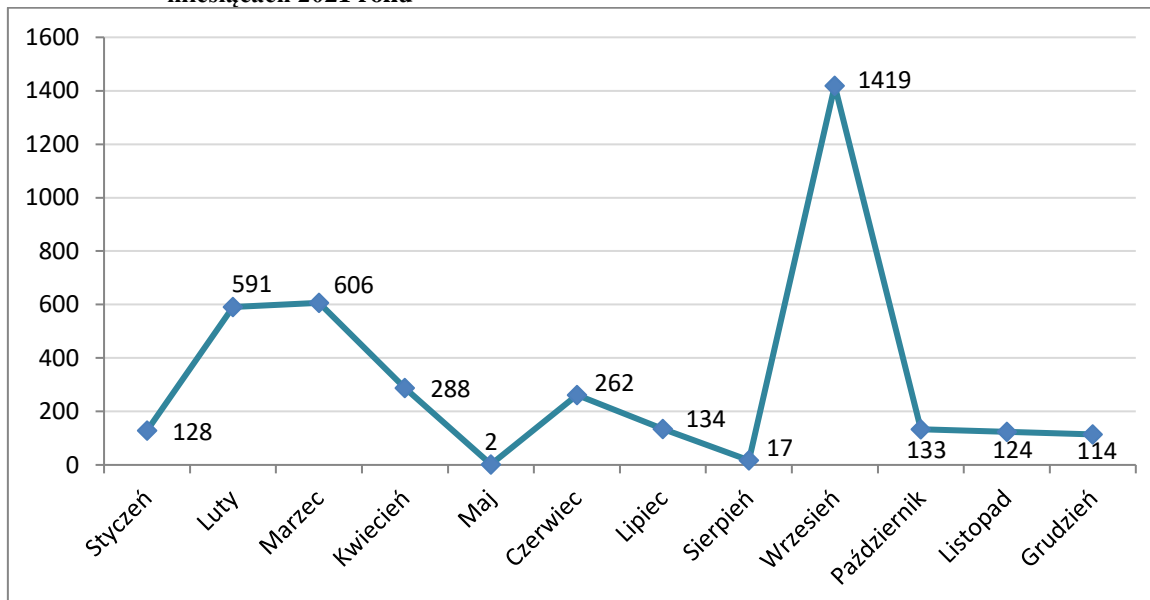
1.1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW

Nie ma jednoznacznych dowodów przedstawionych przez samych przedsiębiorców, na związek pandemii wywołanej przez koronawirusa z liczbą osób zgłoszonych do zwolnienia w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2021 roku. Jednakże można przypuszczać, że światowe i ogólnopolskie zmiany gospodarcze wywołane pandemią nie pozostały bez wpływu na zachowania przedsiębiorców także w Wielkopolsce.

Na koniec 2020 roku odnotowano najniższą w całym roku liczbę zgłoszeń do zwolnienia - listopad (47 osób) i grudzień (3 osoby). W styczniu 2021 roku liczna osób zgłoszonych do zwolnienia była względnie niska i wynosiła 128 osób. Jednakże już w lutym tego samego roku było to 591 osób, a w marcu 606 osób. W lutym zamiar zwolnienia 476 osób zgłosił pracodawca z terenu powiatu poznańskiego, zajmujący się „produkcją konstrukcji metalowych i ich części”. W marcu natomiast zamiast zwolnienia aż 293 osób zgłosił zakład pracy z terenu powiatu ostrzeszowskiego, zajmujący się „działalnością agentów związaną ze sprzedażą towarów różnego rodzaju”. Gwałtowny wzrost w liczbie osób zgłoszonych do zwolnienia odnotowano również we wrześniu 2021 roku, kiedy wyniosła ona 1 419 osób. Wzrost ten był związany ze zgłoszeniem przez pracodawcę wszystkich zamierzonych zwolnień pracowników pochodzących z całej Polski do właściwego PUP, w którym pracodawca ma siedzibę. Najniższa liczba odnotowanych zgłoszeń to maj (2 osoby) i sierpień (17 osób). Końcówka roku to stabilna, powtarzalna liczba zgłoszeń. Jednakże jak

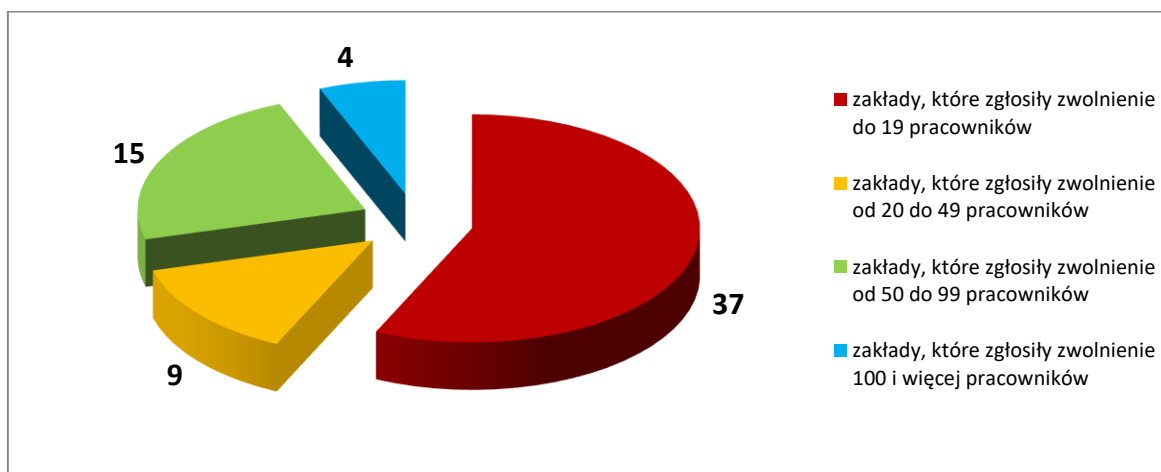
wyjaśniono już na początku niniejszego opracowania i analogicznie do lat poprzednich, część zgłoszeń odnotowanych z końcem 2021 r. zostanie zapewne zrealizowana na początku 2022 roku, co będzie przedmiotem analizy w kolejnych latach.

Wykres 2. Liczba osób zgłoszonych do zwolnień grupowych w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2021 roku

Biorąc pod uwagę wielkość zgłoszeń, tj. liczbę pracowników objętych zamiarem zwolnień, dane zostały ujęte w czterech przedziałach ze względu na liczbę pracowników, których zamierzano zwolnić, co pokazuje wykres nr 3. Wskazuje on liczbę zakładów, które miały zamiar zwolnić odpowiednio: do 19 pracowników, od 20 do 49 pracowników, od 50 do 99 pracowników, 100 i więcej pracowników.

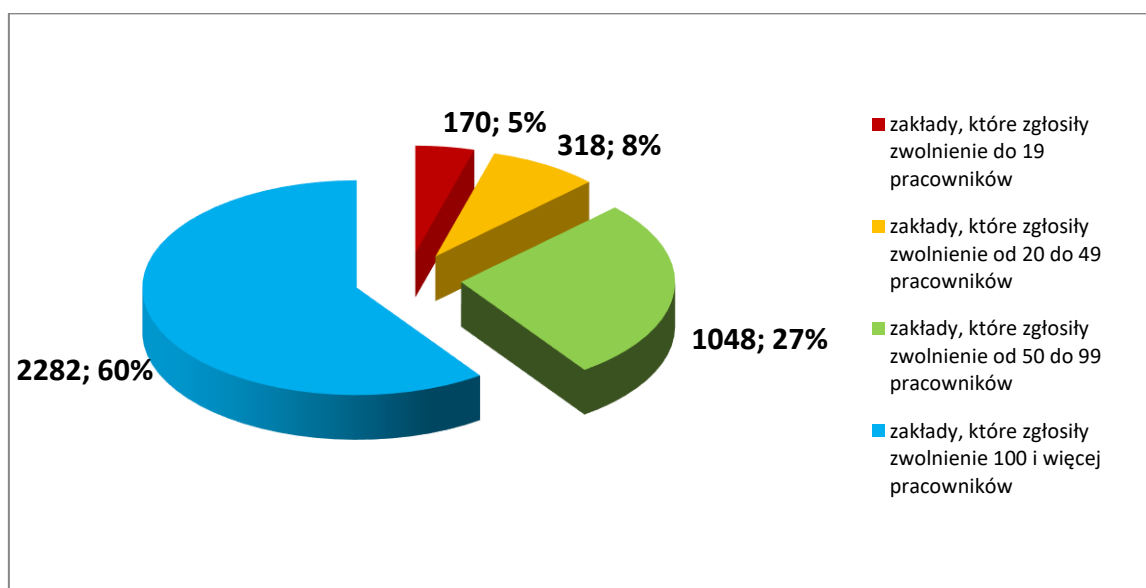
Wykres 3. Liczba zakładów pracy w Wielkopolsce według liczby pracowników objętych zamiarem zwolnień w 2021 roku

Analiza zamiaru dokonania zwolnień grupowych w 2021 roku według poszczególnych przedziałów wskazuje, że liczba osób objętych zamiarem zwolnień grupowych jest największa w przedziale „100 i więcej pracowników” i stanowi 60% (2 282 osoby) wszystkich osób objętych zamiarem zwolnienia (3 818 osób). Analogiczna sytuacja miała miejsce rok wcześniej, w której 73% (5 611 osób) wszystkich osób objętych zamiarem zwolnienia (7 730 osób) zawierała się w tym samym przedziale „100 i więcej pracowników”.

W 2021 roku odsetek osób znajdujących się w przedziale do 19 pracowników stanowi 5% (170 osób). W pozostałych dwóch kategoriach analizowane wartości prezentują się następująco: w przedziale od 20 do 49 pracowników odsetek pracowników objętych zamiarem zwolnień wyniósł 8% (318 osób), a w przedziale od 50 do 99 pracowników było to 27% (1 048 osób), co również stanowi analogiczne odzwierciedlenie lat poprzednich.

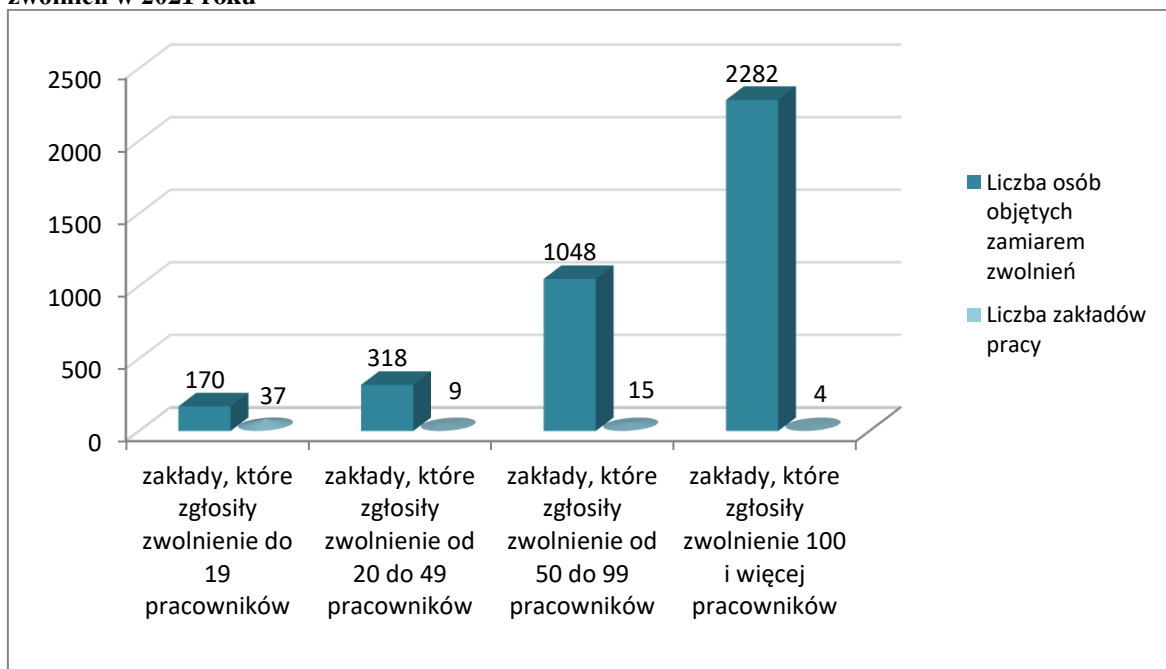
Wykres 4. Odsetek pracowników objętych zamiarem zwolnień w Wielkopolsce według poszczególnych przedziałów w 2021 roku

Dla lepszego zobrazowania przytoczonych informacji, zależność pomiędzy danymi zaprezentowanymi na wykresach nr 3 i 4 została pokazana poniżej na wykresie nr 5, gdzie zapis graficzny ukazuje, jak dużą rolę w corocznych zestawieniach potrafi mieć kilkanaście zakładów pracy zatrudniających dużą liczbę pracowników.

Wykres 5. Liczba zakładów pracy w Wielkopolsce oraz liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień w 2021 roku

W analizowanym okresie 2021 roku, zamiar dokonania zwolnień grupowych zgłosiło 65 pracodawców, z czego w czterech przypadkach, zamiar zwolnienia 100 lub więcej osób zgłosili pracodawcy z powiatów: ostrzeszowskiego (293 osoby), poznańskiego (1 320 osób) oraz miasta Poznań (669 osób). Dla porównania, w 2020 roku zamiar dokonania zwolnień grupowych zgłosiło 101 pracodawców, z czego w dwudziestu dwóch przypadkach, zamiar zwolnienia 100 lub więcej osób zgłosili pracodawcy z powiatów: chodzieskiego, kaliskiego, konińskiego, leszczyńskiego, ostrzeszowskiego, poznańskiego, słupeckiego, tureckiego i złotowskiego. Jak wynika z tej części analizy, liczba zakładów pracy dokonujących tego typu zgłoszeń w 2021 roku obejmowała znacznie mniejszy zakres terytorialny niż w 2020 roku.

W 2021 roku dotyczyło to w sumie 2 282 osób (prawie dwa razy mniej niż w 2020 roku, kiedy osób tych było aż 5 611). Były to osoby z zakładów reprezentujących bardzo różne branże, takie jak:

- produkcja konstrukcji metalowych i ich części,
- działalność agentów zajmujących się sprzedażą towarów różnego rodzaju,
- prace związane z budową rurociągów przesyłowych w sieciach rozdzielczych,
- sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych.

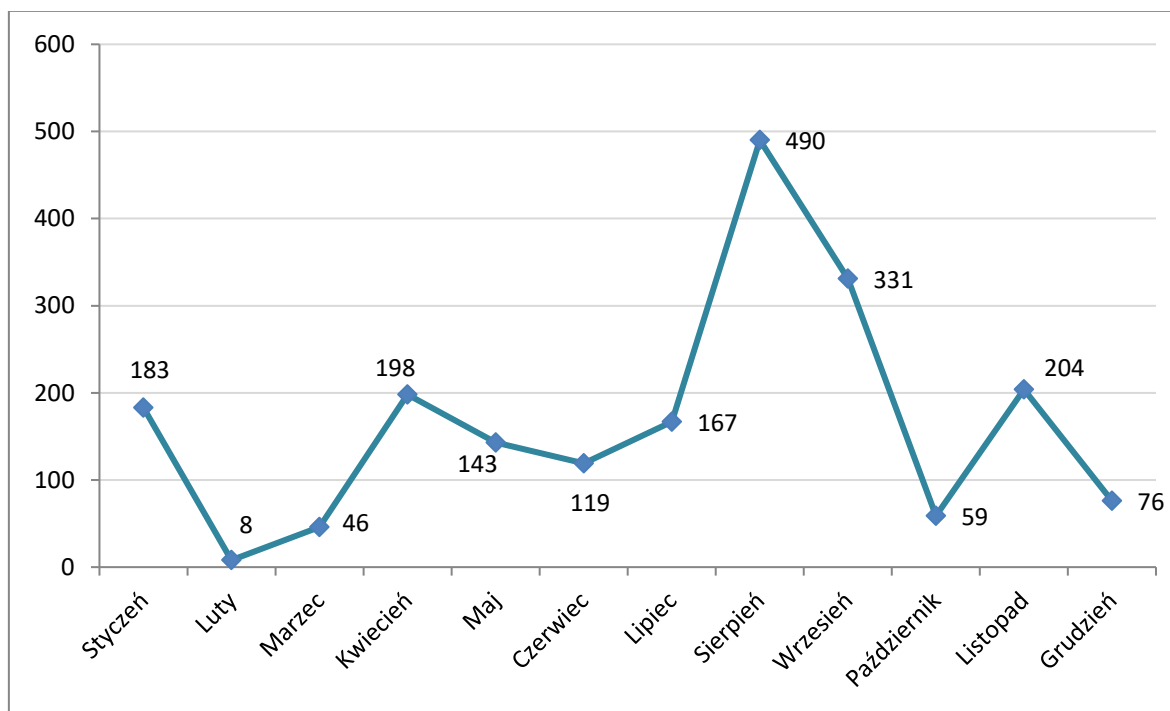
Najwięcej zgłoszeń dotyczyło zwolnień w zakładach zamierzających zwolnić do 19 pracowników (37 zakładów). Warto zaznaczyć, iż w tym przedziale znajduje się aż 9 pracodawców, którzy zgłosili zamiar zwolnienia tylko 1 osoby.

1.2. ZWOLNIENIA GRUPOWE WEDŁUG LICZBY ZWALNIANYCH PRACOWNIKÓW

Okresy największej liczby zwolnień grupowych przypadły na styczeń, kwiecień, sierpień, wrzesień i listopad - w sumie 1406 osób. Najmniejszą liczbę zwolnień odnotowano w lutym, marcu i październiku, kiedy to zwolniono w sumie 113 osób.

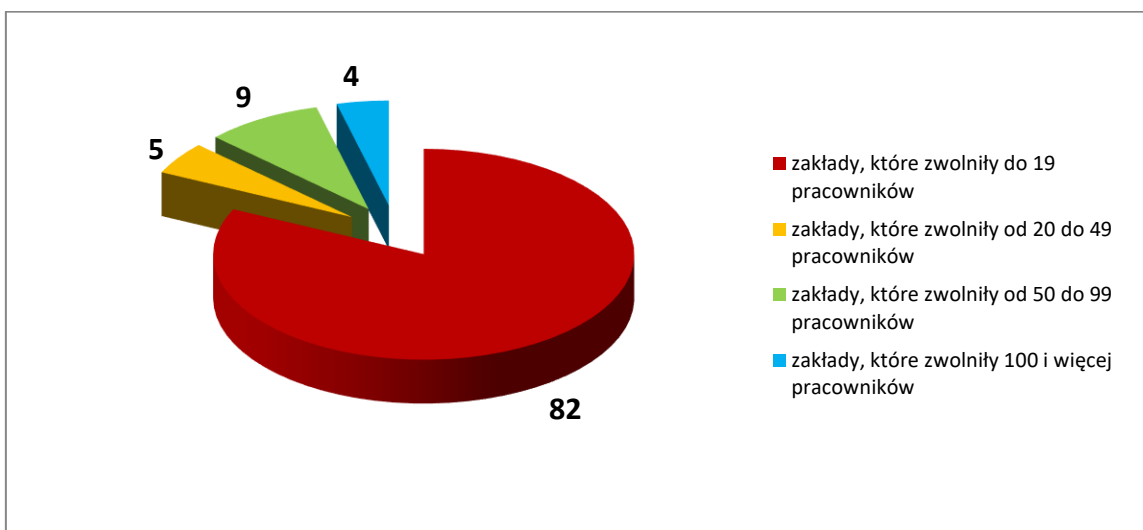
W sierpniu zwolniono 490 osób, z których najwięcej osób było zatrudnionych na terenie powiatu poznańskiego i miasta Poznań – w sumie 485 (sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana). We wrześniu również zwolniono dużą liczbę osób, tj. 331, z czego 301 osób z terenu powiatu poznańskiego (sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych - 264 osoby oraz produkcja opakowań z tworzyw sztucznych - 73 osoby).

Wykres 6. Liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych zrealizowanych w Wielkopolsce w poszczególnych miesiącach 2021 roku

W przypadku faktycznie dokonanych zwolnień grupowych w 2021 roku 4 zakłady pracy zwolniły 100 i więcej pracowników, podczas gdy 82 pracodawców zwolniło do 19 pracowników.

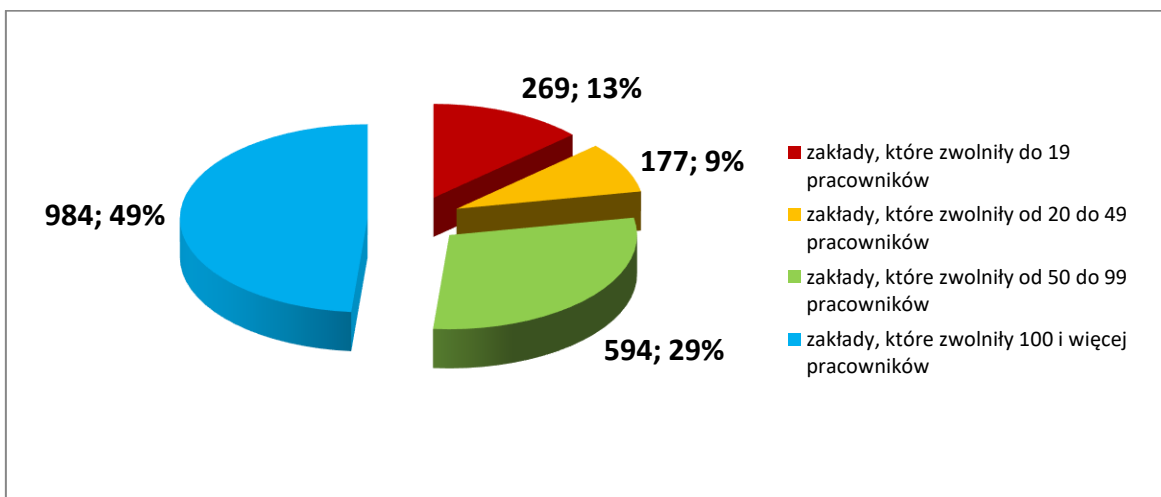
Wykres 7. Zakłady pracy w Wielkopolsce według liczby zwolnionych pracowników w 2021 roku

Analizując dane pod kątem liczby zwolnionych pracowników w ramach poszczególnych przedziałów, największy odsetek osób zwolnionych w 2021 roku - wynoszący 49% (tj. 984 osoby spośród 2024 wszystkich zwolnionych osób), mieścił się w przedziale zakładów, które zwolniły 100 i więcej pracowników. Dane te prezentują się podobnie w porównaniu z 2020 rokiem, kiedy to największy odsetek osób wynoszący 52% (tj. 1 917 osób spośród 3 663 wszystkich zwolnionych osób), mieścił się również w przedziale zakładów, które zwolniły 100 i więcej pracowników.

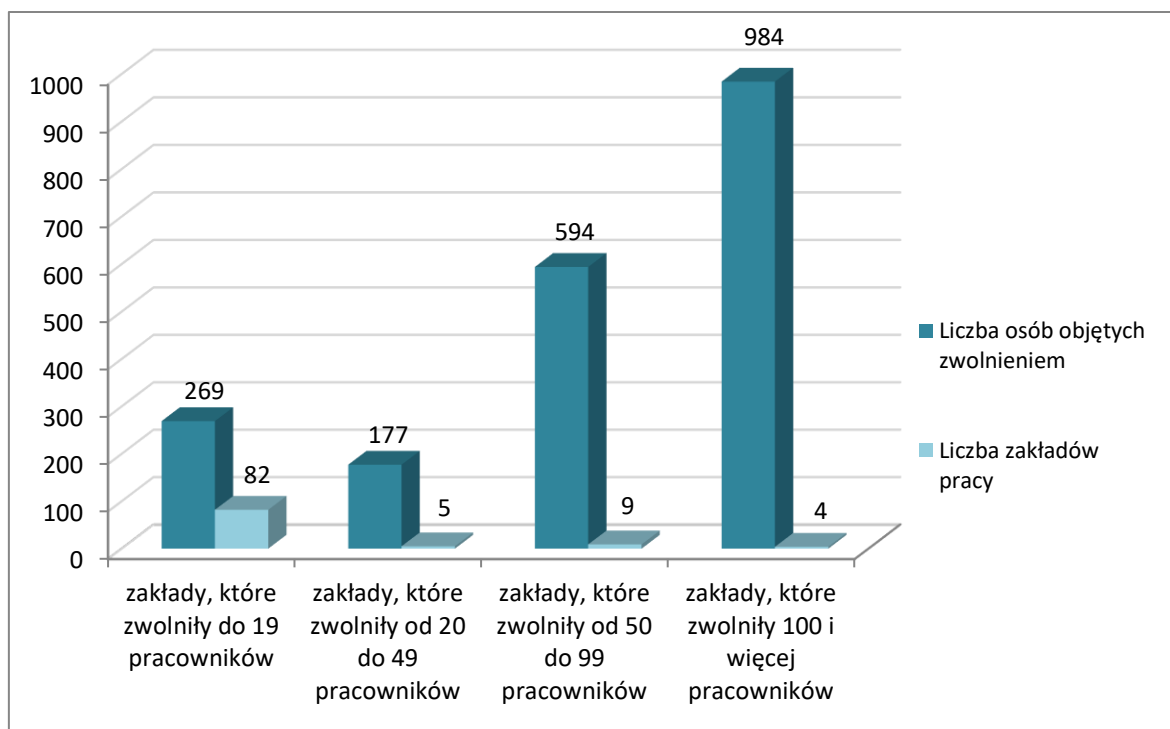
W 2021 roku, podobnie jak rok wcześniej, najmniejszy odsetek (9%) stanowiły zakłady, które zwolniły od 20 do 49 pracowników i te, które zwolniły do 19 pracowników (13%).

Wykres 8. Odsetek pracowników zwolnionych w Wielkopolsce według poszczególnych przedziałów w 2021 roku

Zależność wynikającą z wykresów nr 7 i 8 została przedstawiona na wykresie nr 9, gdzie zaprezentowano liczbę osób objętych zwolnieniem przy uwzględnieniu liczby zakładów, które tych zwolnień dokonały.

Wykres 9. Liczba zakładów pracy w Wielkopolsce oraz liczba pracowników objętych zwolnieniem przez te zakłady w 2021 roku

2. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZGŁOSZEŃ I ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH

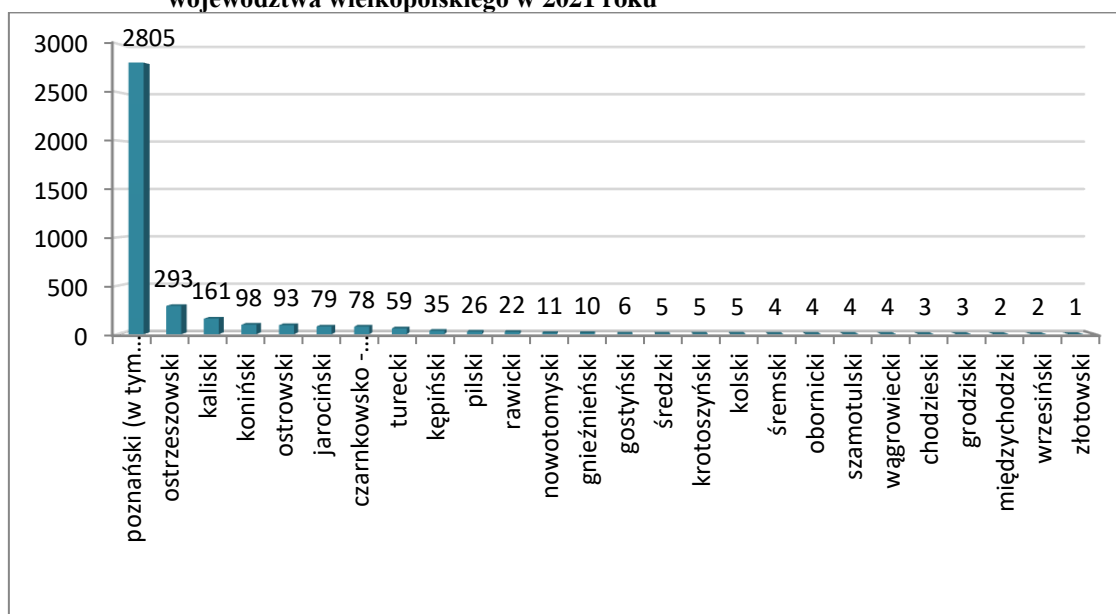
W niniejszym rozdziale, dane statystyczne dotyczące zgłoszeń i zwolnień grupowych w 2021 roku, zostały przedstawione w ujęciu terytorialnym, według powiatów województwa wielkopolskiego. Spośród 31 powiatowych urzędów pracy województwa wielkopolskiego w 26 odnotowano zgłoszenia zwolnień grupowych. W odniesieniu do 5 powiatów nie wystąpiły zgłoszenia zwolnień grupowych, a na terenie 7 powiatów nie dokonano zwolnień grupowych.

2.1. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZGŁOSZEŃ GRUPOWYCH

Najliczniejszą grupę pracowników objętych zamiarem zwolnień odnotowano w powiecie poznańskim, ogółem 2 805 osób (co stanowi 74% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych). Sama wartość liczbowa zmniejszyła się dość znacznie w stosunku do ubiegłego roku, kiedy to w powiecie poznańskim odnotowano ogółem 3 831 osób (co stanowiło ponad 49% wszystkich zgłoszeń zwolnień grupowych).

W 2021 roku w powiecie ostrzeszowskim planowano zwolnienie 293 osób, co jest drugim wynikiem biorąc pod uwagę podział według powiatów, jednakże stanowi to „jedynie” około 8% wszystkich zgłoszeń. Ponadto powiaty kaliski, koniński i ostrowski, także charakteryzowały się wysoką liczbą zgłoszeń na tle innych powiatów województwa, odpowiednio 161, 98 i 93 osoby.

Wykres 10. Liczba zgłoszonych pracowników w ramach zwolnień grupowych według powiatów województwa wielkopolskiego w 2021 roku

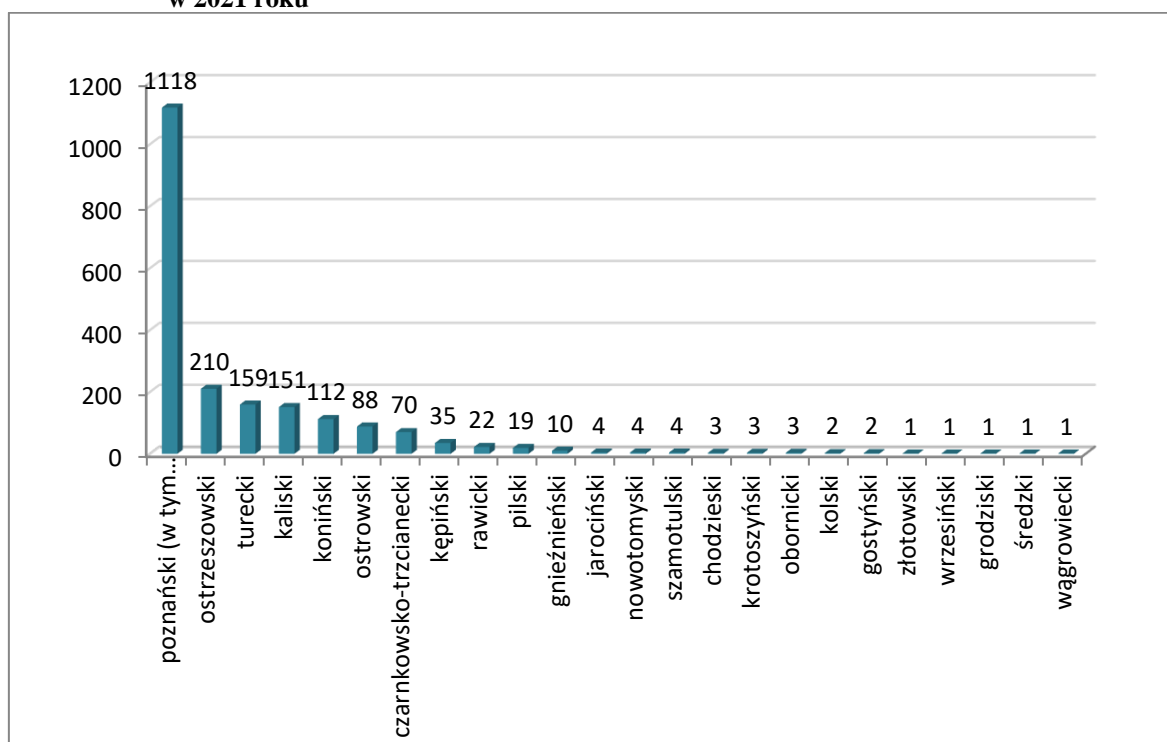
Zaprezentowane dane, w szczególności z powiatu poznańskiego, mają swoje odzwierciedlenie w strukturze gospodarczej regionu, ponieważ w Poznaniu / powiecie poznańskim znajduje się znaczna liczba przedsiębiorstw całej Wielkopolski. Również stopa bezrobocia w powiecie poznańskim należy corocznie do najniższych w regionie (2% - dane za grudzień 2021 roku). Zatem największa w skali województwa wielkopolskiego liczba zgłoszeń, czy dokonanych zwolnień, jest odzwierciedleniem potencjału gospodarczego powiatu poznańskiego.

Jak wspomniano we wcześniejszej części opracowania, nie wszystkie zgłoszenia odnotowane w 2021 roku zostały w całości zrealizowane, gdyż część pracodawców wycofała się ze swoich pierwotnych zamierzeń, natomiast część zgłoszeń, z uwagi na okres wypowiedzenia, została bądź zostanie zrealizowana w następnym roku.

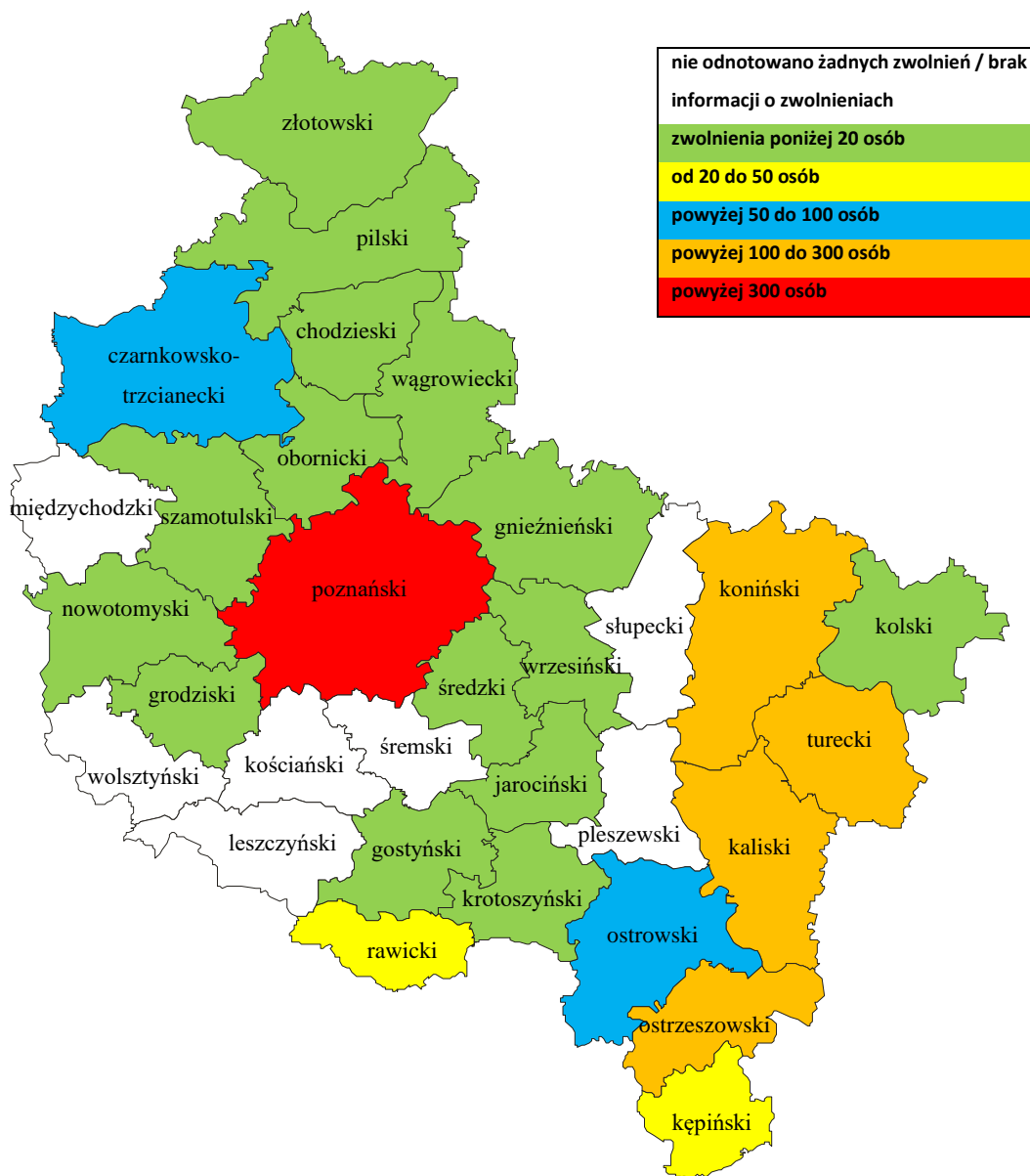
2.2. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH

Najliczniejszą grupę pracowników zwolnionych w 2021 roku odnotowano w powiecie poznańskim – 1 118 osób (co stanowiło ponad 55% wszystkich zwolnień grupowych), analogicznie do sytuacji, która miała miejsce w 2020 roku, kiedy to w powiecie poznańskim zwolniono 1 143 osoby (ponad 30% wszystkich zwolnień grupowych). W 2021 roku kolejne powiaty pod względem największej liczby osób podlegających zwolnieniom grupowym stanowią: powiat ostrzeszowski - 210 osób, powiat turecki - 159 osób i powiat kaliski - 151 osób.

Wykres 11. Liczba zwolnionych pracowników według powiatów województwa wielkopolskiego w 2021 roku

Wykres 12. Zwolnienia grupowe w Wielkopolsce w 2021 roku wg ogólnej liczby zwolnionych osób

3. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH I ZWOLNIENIA ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY

Przedmiotem corocznego opracowania była również analiza zgłoszeń zwolnień grupowych i zwolnień ze względu na sektor gospodarki. O przynależności danej jednostki organizacyjnej do sektora publicznego decyduje wysokość udziałów Skarbu Państwa lub samorządu (przekraczająca 50%). Analogicznie, do sektora prywatnego należą podmioty, które nie są finansowane ani kapitałem rządowym ani samorządowym, a także te, w których udział państwa lub samorządu jest mniejszy niż 50%. W ciągu ostatnich lat, bezwzględna przewagę (ponad 90-95%) osiągały zawsze jednostki należące do sektora prywatnego, zarówno jeśli chodzi o odsetek pracowników zgłoszonych do zwolnienia, jak i odsetek pracowników faktycznie zwolnionych.

Zarówno pracodawcy zgłaszający zamiar zwolnienia, jak i pracodawcy, którzy dokonali zwolnień w 2021 roku, reprezentowali różne profile działalności. W celu usystematyzowania zgromadzonych danych, wszystkie zgłoszenia i zwolnienia w ramach zwolnień grupowych przyporządkowano do odpowiednich sekcji i grup Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). Gwoli wyjaśnienia, kod PKD to pięciodziesiętny symbol, określający rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej. Każdy przedsiębiorca w momencie zakładania firmy musi wybrać przynajmniej jeden kod PKD, aby urzędy wiedziały, jakie czynności w jej ramach będzie wykonywał.

3.1. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ GRUPOWYCH ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY

Z 3 818 osób, które zostały objęte zamiarem zwolnień w 2021 roku, największą grupę stanowili pracownicy pracujący w „handlu hurtowym i detalicznym; naprawie pojazdów samochodowych, włączając motocykle” (sekcja G) - 1904 osoby tj. 50%. Dane te prezentują się podobnie jak w 2020 roku, kiedy to największą grupę stanowili pracownicy tej samej sekcji, w ramach której w 2020 roku do zwolnienia przewidziano 3 155 osób. Można przypuszczać, że w ciągu dwóch ostatnich lat pandemia spowodowała „zamrożenie” wielu gałęzi działalności hurtowej, a w szczególności detalicznej, w związku z czym nie było takiego zapotrzebowania na osoby wykonujące ten rodzaj pracy. Dodatkowo, wiele osób z tej gałęzi gospodarki, np. dorabiający studenci czy osoby nisko wykwalifikowane, często jest zatrudniona w oparciu o umowy cywilnoprawne, zwalniające pracodawców z wielu obowiązków kojarzonych z umową o pracę. Nierzadko

umowy takie są zawierane na określony, krótki czas lub na wykonanie konkretnych zadań, po których wykonaniu nie ma dalszej potrzeby zatrudniania wykonujących je osób.

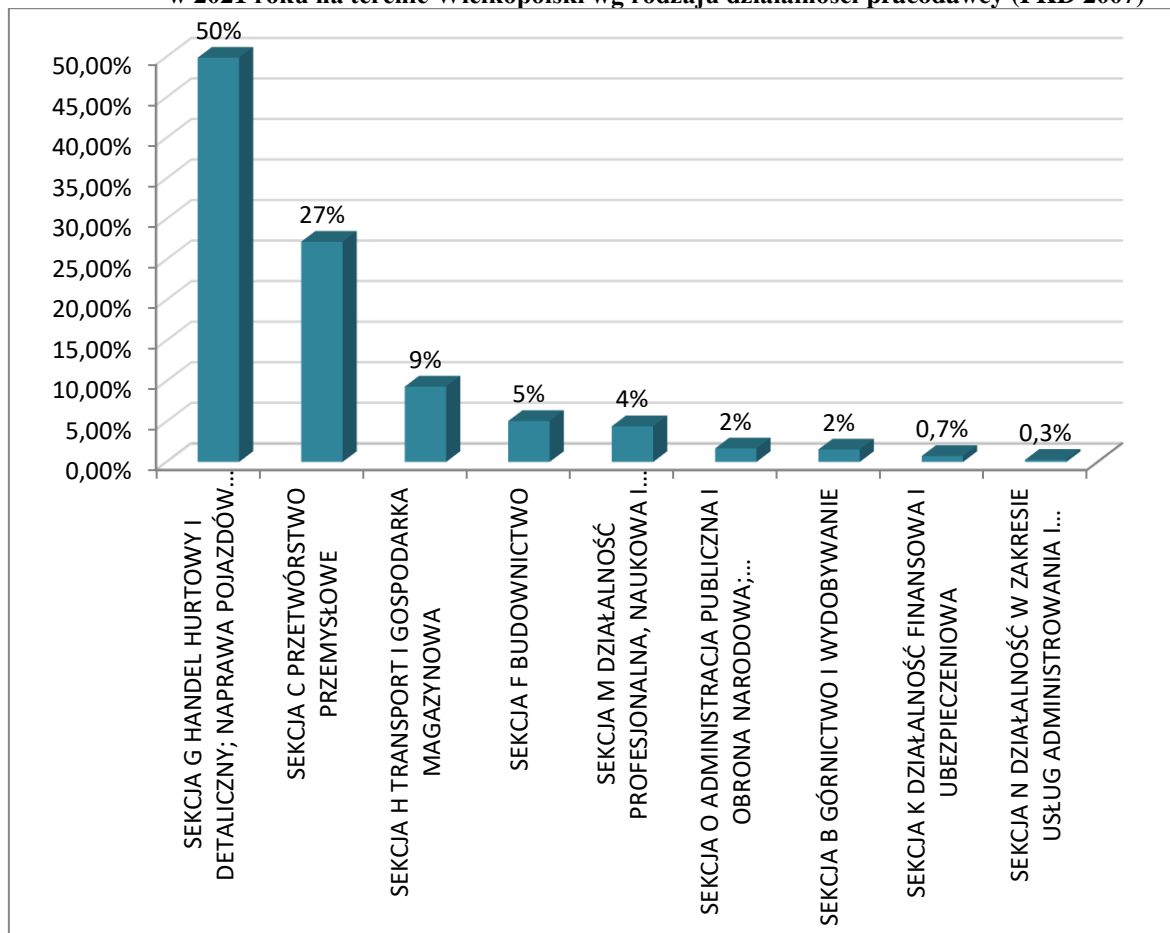
Kolejna sekcja z największą liczbą zgłoszeń w 2021 roku to sekcja C (podobnie jak w poprzednim roku), czyli wspomniane przetwórstwo przemysłowe, w której przewidziano do zwolnienia 1 037 osoby, czyli 27% ogółu zgłoszonych osób (analogicznie do 2020 roku – 2 902 osoby, czyli 38% ogółu zgłoszonych osób). Powód zgłoszenia zamiaru dokonania zwolnienia tak dużej liczby osób w tej sekcji jest zapewne podobny, jak w przypadku wspomnianej powyżej sekcji G.

Na niższym poziomie, według planowanej do zwolnienia liczby osób, znajdują się trzy kolejne sekcje, tj.:

- sekcja H - transport i gospodarka magazynowa- 355 osób (9%),
- sekcja F - budownictwo - 193 osób (5%),
- sekcja M - działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 168 osób (4%).

Pozostałe cztery sekcje działalności nie są tak licznie reprezentowane i stanowią w sumie ponad 4% (łącznie 161 osób).

Wykres 13. Procentowy udział pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych w 2021 roku na terenie Wielkopolski wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

3.2. ZWOLNIENIA GRUPOWE ZE WZGLĘDU NA CHARAKTER DZIAŁALNOŚCI PRACODAWCY

Spośród wszystkich 2 024 osób zwolnionych w Wielkopolsce w 2021 roku, najbardziej liczną grupę stanowili pracownicy zwolnieni z zakładów pracy działających w sektorze: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G). Pracę w ramach tej sekcji utraciło łącznie 1 209 osób, co stanowi aż 59,7% całej badanej populacji. Drugą liczną sekcją w tym zakresie jest sekcja C – przetwórstwo przemysłowe. Zwolniono 421 osób pracujących w tym sektorze gospodarki, co stanowi 20,8% całej zwolnionej populacji. Jak widać z zaprezentowanych danych, przypuszczenia pracodawców co do prognoz konieczności dokonania zwolnień potwierdziły się przynajmniej w dwóch ww. sekcjach, tj. sekcji G i C. Może to świadczyć o dużej świadomości pracodawców na temat uwarunkowań wpływających na prowadzoną działalność gospodarczą.

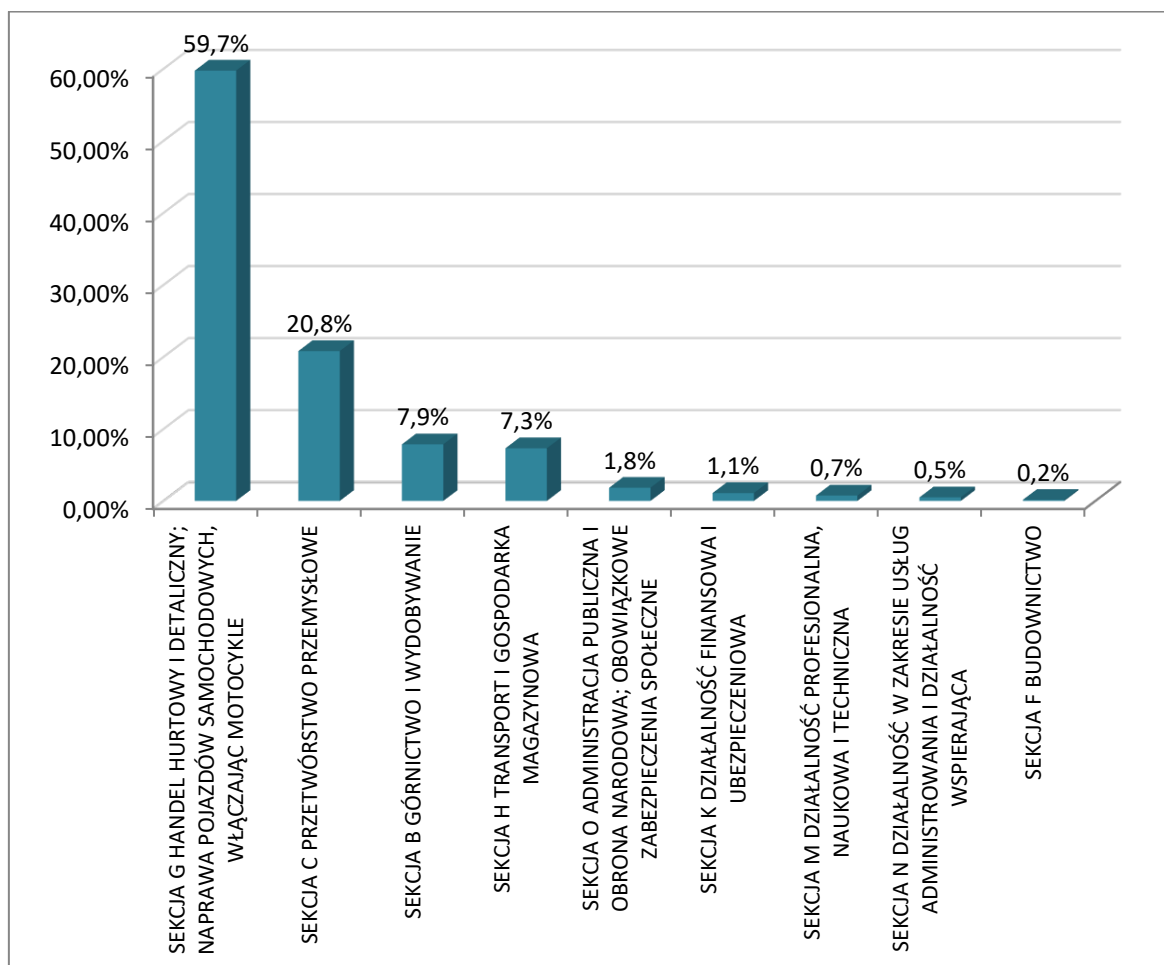
Na znacznie niższym poziomie kształtuje się liczba zwolnień pracowników zatrudnionych w sekcji B – górnictwo i wydobywanie – 7,9%, tj. 159 osób oraz w sekcji H – transport i gospodarka magazynowa – 7,3%, tj. 148 osób. Znacznie mniejsza liczba zwolnień w tych sektorach gospodarki może wiązać się z wąską specjalizacją umiejętności osób zatrudnionych w tych branżach. Specjalistów zatrudnionych na takich stanowiskach pracy szkoli się znacznie dłużej niż pracowników niewyspecjalizowanych i jest ich mniej, co przekłada się na ich stabilniejszą posadę i możliwe braki kadrowe na rynku w przypadku ich zwolnienia.

Kolejne, bardzo nielicznie reprezentowane grupy to zawierająca 37 osób (1,8%) sekcja O – „administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne” i zawierająca 22 osoby (1,1%) sekcja K – „działalność finansowa i ubezpieczeniowa”.

Najmniej zwolnień odnotowano kolejno w sekcjach oznaczonych literami M, N, F, razem stanowiących 1,4% ogółu całej badanej populacji.

Potwierdza to obserwację, że osoby wysoko lub specjalistycznie wykwalifikowane rzadziej tracą pracę w przypadku nawet poważnych zawirowań na rynku pracy.

Wykres 14. Procentowy udział pracowników, którzy utracili pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2021 roku na terenie Wielkopolski wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

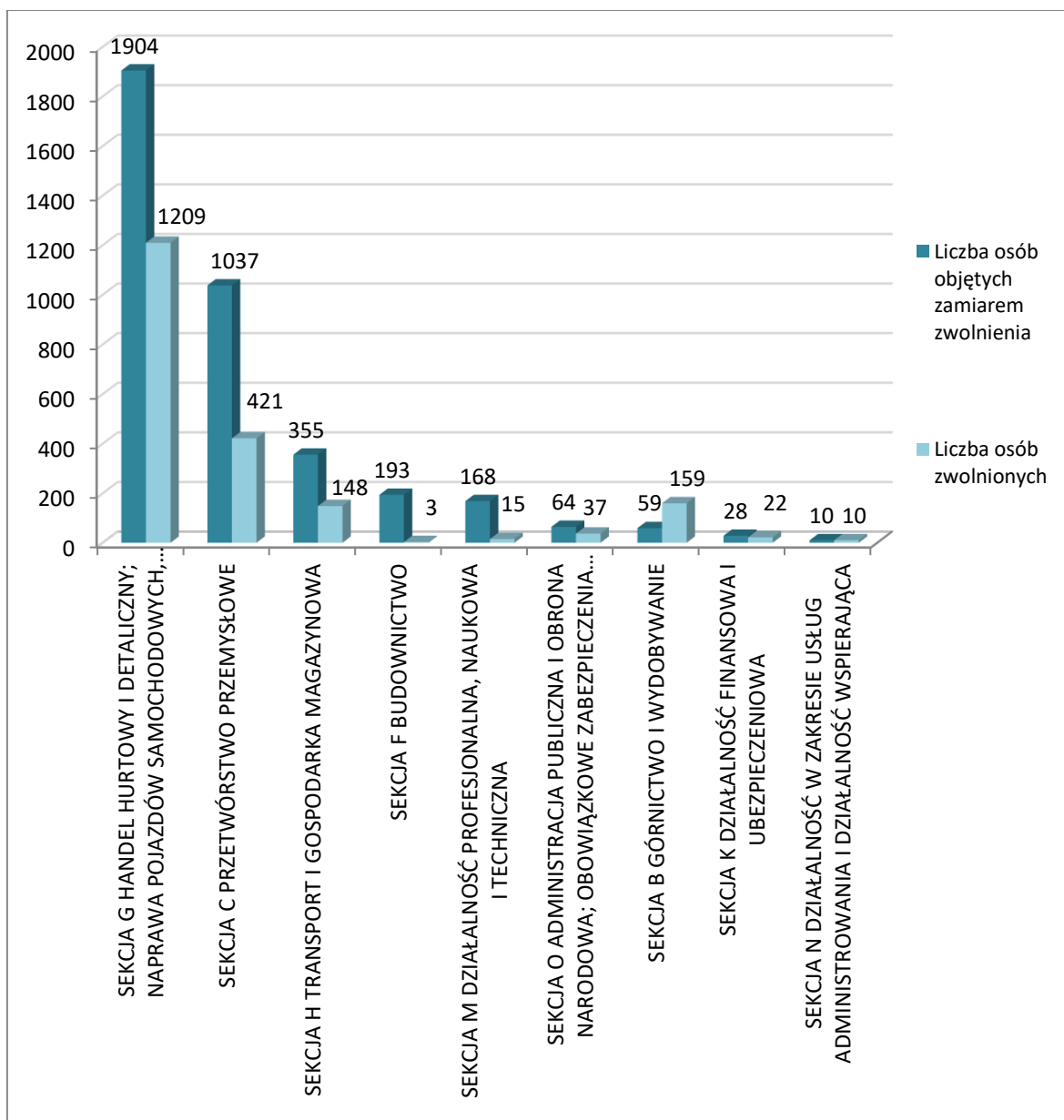
Jak wynika z kolejnego wykresu, duża część pracowników, w stosunku do których planowano zwolnienia, w rzeczywistości ich uniknęła. Było to możliwe dzięki zaniechaniu zwolnień, na jakie zdecydowało się wielu pracodawców. Najliczniejsza grupa pracowników, która uniknęła zwolnień była zatrudniona w sekcji G – „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, tj. 695 osób, w sekcji C, czyli „przetwórstwie przemysłowym” - 616 osób oraz w „transporcie i gospodarce magazynowej” – sekcja H, tj. 207 osób i w „budownictwie” – sekcja F, tj. 190 osób oraz 153 osoby w sekcji M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna.

Należy ponownie podkreślić, że z uwagi na terminy wypowiedzeń w ramach zwolnień grupowych, dane dotyczące analizowanego okresu zawierają m.in. zwolnienia, które zostały zgłoszone jeszcze w 2020 r. Wynika to z tego, że część zgłoszeń odnotowanych z końcem 2020 r. została zrealizowana na początku 2021 roku.

W sekcji B – „górnictwo i wydobywanie” zgłoszono zamiar dokonania zwolnienia 59 osób, a faktycznie zwolniono 159 osób.

Natomiast w sekcji N – „działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, zwolniono tyle samo osób, ile pierwotnie zostało zgłoszonych do zwolnienia.

Wykres 15. Liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych w zestawieniu z liczbą pracowników, którzy utracili pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2021 roku na terenie Wielkopolski, wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

Aby dokładniej zaprezentować liczbę zwolnionych osób w ramach poszczególnych sekcji, poniżej dokonano szczegółowego podziału liczby zwolnionych osób, z uwzględnieniem podziału według trzeciego poziomu PKD, tj. grup.

Tabela 2. Liczba osób zwolnionych w ramach zwolnień grupowych w Wielkopolsce w 2021 roku wg rodzaju działalności pracodawcy (PKD 2007)

SEKCJA	GRUPA	NAZWA GRUPOWANIA	LICZBA OSÓB
B GÓRNICTWO I WYDOBYWANIE	05.20	Wydobywanie węgla brunatnego (lignitu)	159
C PRZETWÓRSTWO PRZEMYSŁOWE	10.13	Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego	75
	12.00	Produkcja wyrobów tytoniowych	76
	20.41	Produkcja mydła i detergentów, środków myjących i czyszczących	64
	22.22	Produkcja opakowań z tworzyw sztucznych	37
	22.29	Produkcja pozostałych wyrobów z tworzyw sztucznych	20
	25.11	Produkcja konstrukcji metalowych i ich części	35
	25.30	Produkcja wytwornic pary, z wyłączeniem kotłów do centralnego ogrzewania gorącą wodą	19
	28.92	Produkcja maszyn dla górnictwa i do wydobywania oraz budownictwa	58
	30.30	Produkcja statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych maszyn	9
	32.12	Produkcja wyrobów jubilerskich i podobnych	22
	33.12	Naprawa i konserwacja maszyn	6
F BUDOWNICTWO	42.21	Roboty związane z budową rurociągów przesyłowych i sieci rozdzielczych	3
G HANDEL HURTOWY I DETALICZNY; NAPRAWA POJAZDÓW SAMOCHODOWYCH, WŁĄCZAJĄC MOTOCYKLE	45.32	Sprzedaż detaliczna części i akcesoriów do pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	73
	46.19	Działalność agentów zajmujących się sprzedażą towarów różnego rodzaju	210
	46.39	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	3
	46.74	Sprzedaż hurtowa wyrobów metalowych oraz sprzętu i dodatkowego wyposażenia hydraulicznego i grzejnego	17
	46.90	Sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana	485
	47.11	Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	270
	47.29	Sprzedaż detaliczna pozostałej żywności prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	149
	47.72	Sprzedaż detaliczna obuwia i wyrobów skórzanych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	2

H	49.39	Pozostały transport lądowy pasażerski, gdzie indziej niesklasyfikowany	80
TRANSPORT I GOSPODARKA MAGAZYNOWA	53.10	Działalność pocztowa objęta obowiązkiem świadczenia usług powszechnych (operatora publicznego)	68
K	64.19	Pozostałe pośrednictwo pieniężne	22
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA I UBEZPIECZENIOWA	69.20	Działalność rachunkowo-księgową; doradztwo podatkowe	15
M	81.21	Niespecjalistyczne sprzątanie budynków i obiektów przemysłowych	10
DZIAŁALNOŚĆ PROFESJONALNA, NAUKOWA I TECHNICZNA	84.11	Kierowanie podstawowymi rodzajami działalności publicznej	37
N			
DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE USŁUG ADMINISTROWANIA I DZIAŁALNOŚĆ WSPIERAJĄCA			
O			
ADMINISTRACJA PUBLICZNA I OBRONA NARODOWA; OBOWIĄZKOWE ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNE			

4. ZWOLNIENIA MONITOROWANE – DZIAŁANIA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY

Jak wynika z art. 70 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, pracodawca zamierzający zwolnić co najmniej 50 pracowników w okresie 3 miesięcy jest zobowiązany uzgodnić z powiatowym urzędem pracy właściwym dla siedziby tego pracodawcy lub właściwym ze względu na miejsce wykonywania pracy, zakres i formy pomocy dla zwalnianych pracowników, w tym pracowników niepełnosprawnych. Pomoc ta dotyczy w szczególności pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego i szkoleń.

Zwolnienia monitorowane, to specjalny program pomocy (program usług rynku pracy) dla pracowników przewidzianych do zwolnienia lub będących w trakcie wypowiedzenia lub w okresie 6 miesięcy po rozwiązaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego. Co ważne, taka sytuacja zawodowa musi wynikać z przyczyn dotyczących pracodawcy. Program taki może być realizowany między innymi przez powiatowe urzędy pracy, a finansowany przez pracodawcę; pracodawcę i odpowiednie jednostki administracji publicznej lub na podstawie porozumienia organizacji i osób prawnych z udziałem pracodawcy. Zwolnienia monitorowane określane są również mianem „outplacement’u”, czyli programu aktywizacji zawodowej osób, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Aktywizacja zawodowa prowadzona w taki sposób może być kierowana przy wykorzystaniu różnych form i obejmować, np. doradztwo zawodowe lub doradztwo w zakresie rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Oznacza określenie optymalnej ścieżki rozwoju zawodowego i/lub osobistego służącego znalezieniu nowego miejsca pracy w możliwie najkrótszym czasie. Wdrażane programy outplacementowe mogą różnić się od siebie w zależności od sytuacji na rynku pracy, jak i potrzeb oraz kwalifikacji docelowej grupy pracowników, w której ten sposób aktywizacji zawodowej jest prowadzony. Oprócz pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, pomoc dla zwalnianych pracowników obejmuje także organizację szkoleń przyczyniających się do zwiększenia ich atrakcyjności na rynku pracy.

Spośród 65 pracodawców z terenu Wielkopolski, zgłaszających zwolnienia grupowe w 2021 roku, w 19 przypadkach były to zwolnienia monitorowane, które dotyczyły ogółem 3 268 osób, tj. 86 % wszystkich pracowników objętych zamiarem zwolnień (3 818 osoby).

Dla porównania, zwolnienia grupowe w 2020 roku w 35 przypadkach były zwolnieniami monitorowanymi i dotyczyły ogółem 6 395 osób, tj. 83% pracowników objętych zamiarem zwolnień (7 730 osób).

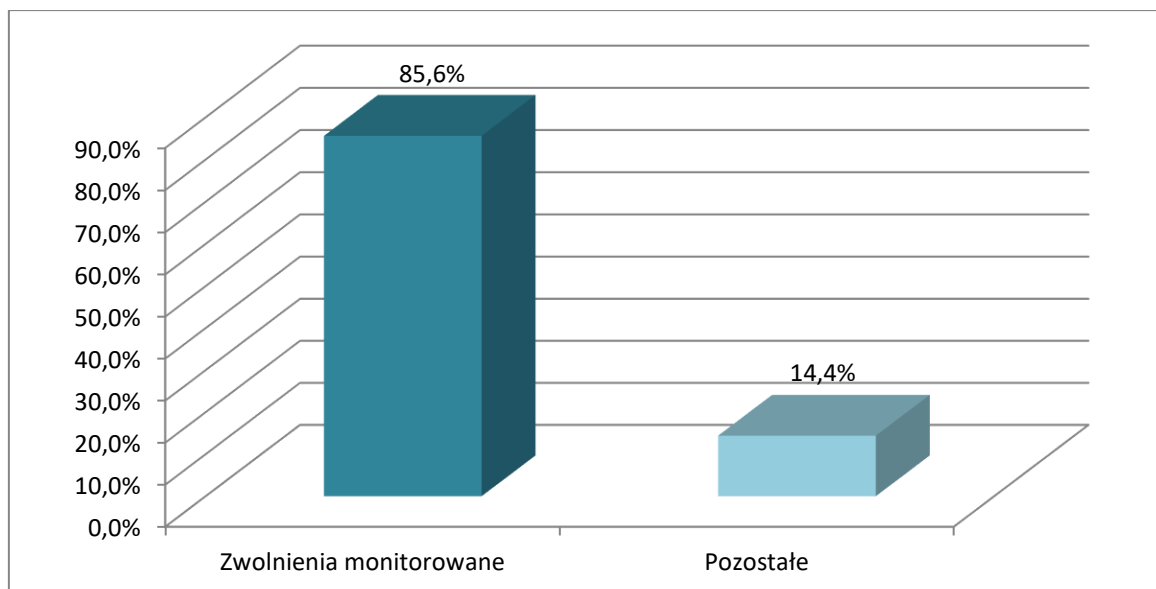
Z danych za 2021 rok, udostępnionych przez powiatowe urzędy pracy województwa wielkopolskiego wynika, że w przypadkach ww. zwolnień monitorowanych podjęto różnego

typu działania mające na celu złagodzenie skutków tych zwolnień. Działania tego typu obejmują m.in. zawieranie porozumień dotyczących aktywizacji zawodowej zwalnianych pracowników, poradnictwa zawodowego (konsultacji indywidualnych), pośrednictwa pracy, szkoleń czy możliwości przekwalifikowania się oraz informacji na temat ewidencji i świadczeń z tytułu bezrobocia z powiatowego urzędu pracy.

Poniżej wskazano, jakie działania w zakresie zwolnień monitorowanych podjęto na terenie następujących powiatów, tj. czarnkowsko-trzcianeckiego, jarocińskiego, kaliskiego, konińskiego, ostrowskiego, poznańskiego i miasta Poznań:

- Zaproponowano zorganizowanie spotkań informacyjnych w siedzibie firmy z osobami objętymi zwolnieniem grupowym w sprawie omówienia warunków pomocy, form aktywizacji zawodowej i pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego oraz przekazania informacji na temat ewidencji i świadczeń, a także możliwości przekwalifikowania.
- Zaproponowano udział w różnych formach wsparcia w zależności od indywidualnych potrzeb osób zarejestrowanych oraz pozyskanych środków na aktywizację.
- Uzgodniono z pracodawcami daty spotkań z osobami przewidzianymi do zwolnienia, w celu omówienia form pomocy, rozeznania potrzeb zwalnianych pracowników oraz procedury rejestracji.
- Przedstawiono propozycję współpracy z zakładami pracy, proponując zwalnianym osobom pomoc w złagodzeniu skutków zwolnień.

Wykres 16. Procentowy udział pracowników, którzy zostali objęci zgłoszeniami zwolnień grupowych w 2021 roku na terenie Wielkopolski z uwzględnieniem zwolnień monitorowanych

PODSUMOWANIE

Biorąc pod uwagę całość dokonanej w tekście analizy pod kątem zwolnień grupowych, należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że sytuacja przedsiębiorców w Wielkopolsce, w 2021 roku, była nadal w dużej części determinowana przez kolejne fale pandemii COVID-19.

Jeszcze w 2020 roku pandemia dotarła do niemalże każdego zakątka świata. Niepokój z tym związany można było zaobserwować także w skali regionalnej. W 2020 roku zgłoszono do zwolnienia aż 7 730 osób, natomiast zwolniono 3 663 osoby co ostatecznie stanowiło mniej niż połowę zadeklarowanej pierwotnie wartości.

Na przełomie 2020 i 2021 roku minął również pierwszy szok, spowodowany niepewnością co do wpływu pandemii na gospodarkę światową, polską i regionalną, w tym sytuację wielkopolskich przedsiębiorców. Ogólnoświatowy rozwój medycyny i innych dziedzin nauki w XXI wieku spowodował, że pojawiły się szczepionki, pierwsze leki i innowacyjne metody leczenia wspomnianej choroby, a także mechanizmy przeciwdziałania załamaniu gospodarki zarówno w skali makro, jak i mikroekonomicznej. Miało to swoje odzwierciedlenie w 2021 roku, kiedy sytuacja w zakresie zwolnień grupowych w Wielkopolsce znacznie się uspokoiła. Spośród 3 818 osób zgłoszonych do zwolnienia, zwolnione zostały 2 024 osoby, czyli znacznie mniej niż w roku ubiegłym.

Nie sposób nie zauważyć, że pandemia miała ogromny wpływ na podejście przedsiębiorców do prowadzenia biznesu, w tym na decyzje o przeprowadzaniu zwolnień grupowych w Wielkopolsce. W ciągu dwóch minionych lat spadło zapotrzebowanie na wiele usług, w tym na usługi w handlu detalicznym, co z kolei pociągnęło za sobą spadek popytu na usługi w handlu hurtowym. Zmniejszone zapotrzebowanie w ww. gałęziach gospodarki zaburzyło łańcuchy dostaw wielu produktów z różnych branż, co mogło mieć wpływ na zwolnienia w kluczowych w tym aspekcie branż tj. transportowej oraz magazynowania surowców, półproduktów i gotowych produktów. Spadek konsumpcji dóbr spowodowany przez niepewność post pandemicznego jutra odbił się na zwiększonej liczbie zwolnień w przetwórstwie przemysłowym, gdzie nie była już wymagana tak duża liczba rąk do pracy. Zwiększony nacisk na stosowanie ekologicznych/alternatywnych form wytwarzania energii oraz stosunkowo ciepłe półrocze jesienno-zimowe spowodowały, że zwolnień w zwiększonej liczbie nie uniknęli także pracownicy związani z górnictwem.

Sytuacja pandemiczna mimo, że w 2021 roku stabilniejsza niż rok wcześniej, nadal zmuszała przedsiębiorców do szukania oszczędności. Jednym ze źródeł oszczędności okazały się pensje pracowników wielu branż oraz ich etaty. Można również podejrzewać, że początek pandemii, który większość osób kojarzy z pierwszym kwartałem 2020 roku był dla

części przedsiębiorców pretekstem do przeprowadzenia zwolnień pracowników, w tym zwolnień grupowych, na które nie zdecydowali się we wcześniejszych latach i być może nie zdecydowaliby się w tak znacznej liczbie, gdyby nie sytuacja pandemiczna. Na szczęście w 2021 roku pogląd ten został częściowo skorygowany przez sam szeroko pojęty rynek konsumpcyjny i wytwórczy, kiedy to okazało się, że nadmierna liczba zwolnień, szczególnie osób wykwalifikowanych lub odpowiednio przyuczonych do danego zawodu, przynosi skutek odwrotny do zamierzonego i w dłuższej perspektywie przynosi straty stosującym je przedsiębiorcom. Miało na to wpływ również systematyczne „odmrażanie” i uwalnianie od obostrzeń pandemicznych kolejnych gałęzi gospodarki przez organy państwa. Spowodowało to zejście przez pracodawców z drogi zwiększonych zwolnień, które można było zaobserwować w 2020 roku.

Jednocześnie podejmowane na szczeblu rządowym i samorządowym działania związane z wdrażaniem tzw. Tarcz Antykryzysowych, zawierających szereg mechanizmów wsparcia, w tym również finansowego, a realizowane przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy miały istotny wpływ na łagodzenie wspomnianych powyżej następstw pandemii w zakresie dokonywanych zwolnień grupowych.

Z przeprowadzonej analizy zgłoszeń i zwolnień grupowych, które wystąpiły w 2021 roku na terenie województwa wielkopolskiego, wynika, że:

- W 2021 roku w odniesieniu do roku poprzedniego zmalała liczba pracodawców zgłaszających zwolnienia grupowe pracowników ze 101 do 65.
- W 2021 roku w odniesieniu do roku poprzedniego wyraźnie zmalała liczba pracowników objętych zamiarem zwolnień grupowych z 7 730 do 3818.
- Największy odsetek pracowników zgłoszonych do zwolnienia (49%) stanowili pracownicy zatrudnieni w sektorze handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle (wg PKD 2007) – sekcja G.
- W przypadku 5 powiatów nie wystąpiły zgłoszenia zwolnień grupowych.
- Pracę w wyniku zwolnień grupowych w 2021 roku straciło 2 024 osoby, co stanowi znaczny spadek w stosunku do 2020 roku, kiedy pracę straciło 3 662 osoby.
- Najwięcej osób w ramach zwolnień grupowych zwolniono w styczniu, kwietniu, sierpniu, wrześniu i listopadzie 2021 roku.
- Najmniejszą liczbę zwolnień odnotowano w lutym, marcu i październiku 2021 roku.
- W 2021 roku 4 pracodawców zwolniło jednorazowo więcej niż 100 osób oraz 82 pracodawców dokonało jednorazowo zwolnień nie więcej niż 19 pracowników.
- W 2021 roku najwięcej osób straciło pracę na terenie powiatu poznańskiego (w tym w mieście Poznań) / (55%).

- Na terenie 7 powiatów nie dokonano zwolnień grupowych.
- Największy odsetek pracowników zwolnionych (59,7%) stanowili pracownicy zatrudnieni w sektorze przetwórstwa przemysłowego (wg PKD 2007) – sekcja C.
- Odsetek pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi wynosił 86%.
- Działania w zakresie zwolnień monitorowanych polegały głównie na organizacji spotkań informacyjnych z pracodawcami oraz z pracownikami objętymi zamiarem zwolnienia, podczas których omawiane były możliwe formy wsparcia dla zwalnianych pracowników.